

Науково-практичний семінар
ФІНАНСОВА РОЗВІДКА: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО ЧАСУ

15 листопада 2024 року

м.Львів, ЛДУВС

Вітаю учасників !

Санкційна політика міжнародних стандартів FATF

Внукова Наталія Миколаївна
д.е.н, проф.

Вітаю з Днем працівників системи фінансового моніторингу напередодні

Указ Президента України

Про День працівника системи фінансового моніторингу

Ураховуючи значний внесок працівників системи фінансового моніторингу в утвердження статусу України як надійного партнера міжнародної спільноти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, на підтримку ініціативи Кабінету Міністрів України **п о с т а н о в л я ю** :

1. Установити в Україні професійне свято - День працівника системи фінансового моніторингу, яке відзначати щороку 28 листопада.
2. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

**м. Київ
28 листопада 2020 року
№ 523/2020**

Антилегалізаційні виклики :

- Воєнний стан в Україні і посилення вимог міжнародних стандартів FATF
- Віртуальні активи і фінансування тероризму

Публічна заява FATF щодо України 2-4 березня 2024 року

FATF висловлює глибокий жаль у зв'язку з втратою людських життів у зв'язку з трагічними подіями в Україні

FATF, як глобальний орган, що встановлює міжнародні **стандарти** для боротьби з відмиванням грошей , фінансуванням тероризму та

- фінансуванням розповсюдження збройної зброї , **висловлює серйозну стурбованість** впливом вторгнення на відмивання грошей, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження збройної зброї.
- FATF вітає прогрес, досягнутий Україною у боротьбі з ризиками відмивання грошей ,
- FATF **висловлює стурбованість** тим, що поточне військове вторгнення та інші дії РФ можуть перешкодити цьому важливому прогресу .

Заява FATF щодо російської федерації

- **Париж, 24 лютого 2023 р .** – Через рік після незаконного, неспровокованого та невиправданого повномасштабного військового вторгнення російської федерації в Україну FATF знову висловлює своє глибоке співчуття народу України та продовжує висловлювати жаль з приводу величезних втрат людей і зловмисних руйнувань,
- Дії російської федерації неприйнятно суперечать основним принципам FATF, спрямованим на сприяння безпеці, безпеці та цілісності світової фінансової системи.
- FATF **вирішила призупинити членство російської федерації**. Російська федерація залишається відповідальною за свої зобов'язання щодо впровадження Стандартів FATF.

19 червня 2023 року у Парижі стартувало пленарне засідання міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей (FATF). Очікувалось, що під час засідання **ймовірно** буде розглянуте питання про внесення росії до так званого «Чорного та сірого» списку країн, яка займаються та сприяють відмиванню грошей.

ua.news

УКРАЇНА

СВІТ

КИЇВ

ТЕХНОЛОГІЇ

БІЗНЕС

ІНТЕРВ'Ю

СТАТТІ

ВІЙНА З РФ

БЛОГИ

Реклама від Google

Україна знову закликала FATF внести рф до "чорного списку" на тлі посилення зв'язків з КНДР й Іраном

- Зазначається, що чергове засідання FATF відбулося з 19 по 23 лютого 2024 року в Парижі, напередодні другої річниці повномасштабного вторгнення рф в Україну.
- "На засіданні росія мала бути внесена до "чорного списку" організації, а також FATF має випустити розширену заяву щодо ризиків, які походять з росії.
- Державна служба фінансового моніторингу України за квотою Комітету Ради Європи MONEYVAL і за підтримки проєкту "Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні (EUACI)" братиме участь у пленарному засіданні та засіданнях відповідних робочих груп FATF.

Рішення ФАТФ червень 2024 року

- У період з 23 по 28 червня п.р. Державна служба фінансового моніторингу України (по квоті Комітету Ради Європи MONEYVAL та за підтримки проекту Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні (EUACI)), взяла участь у черговому Пленарному засіданні та засіданнях відповідних робочих груп FATF, у м. Сінгапур (Республіка Сінгапур).
- Важливим для України був розгляд питання щодо подальшого застосування **до РФ санкцій** за порушення нею Стандартів FATF, які продукують щоденно зростаючі ризики та загрози ВК/ФТ/ФРЗМЗ.
- Відповідно до [офіційної інформації FATF](#) за наслідками Пленарного засідання, зупинення членства РФ у FATF залишається в силі. У продовження заяв, опублікованих з березня 2022 р., FATF повторно наголошує, що **всі юрисдикції повинні бути пильними щодо поточних та нових ризиків обходу заходів, вжитих проти РФ з метою захисту міжнародної фінансової системи.**
- Як призупинений член FATF, РФ залишається відповідальною **за виконання своїх зобов'язань щодо впровадження стандартів FATF.** Враховуючи другу річницю з початку агресії РФ проти України FATF підтвердило свою [Заяву](#) опубліковану 24.02.2023 р..

Особливе питання щодо КНДР

- У заяві FATF прямо вказано про (а) збільшення зв'язку КНДР з міжнародною фінансовою системою, що підвищує ризики ФРЗМЗ, а також про
- (б) недавнє припинення мандату Групи експертів Комітету ООН 1718, що ускладнює можливість отримувати надійну та достовірну інформацію для підтримки оцінки ризиків ФРЗМЗ, пов'язаних з КНДР.
- **Ці два аспекти мають прямий безпосередній зв'язок з РФ, враховуючи численні докази зростаючої кооперації РФ та КНДР, а також ветування з боку РФ відповідної Резолюції РБ ООН щодо КНДР.**
- FATF постійно повторює з 2011 р. необхідність для всіх країн надійно реалізовувати цільові фінансові санкції відповідно до Резолюцій РБ ООН і застосовувати такі контрзаходи для захисту своїх фінансових систем від загроз ВК/ФТ/ФРЗМЗ, що походять з КНДР:
 - - припинення кореспондентських відносин з банками КНДР;
 - - закриття будь-яких дочірніх компаній або філій банків КНДР у своїх країнах;
 - - обмеження ділових відносин та фінансових операцій з особами КНДР;
- - КНДР збільшила зв'язок з міжнародною фінансовою системою, що підвищує ризики ФРЗМЗ. Це вимагає більшої пильності та відновлення впровадження і дотримання цих контрзаходів проти КНДР;
 - - можливість отримувати надійну та достовірну інформацію для підтримки оцінки ризиків ФРЗМЗ, пов'язаних з КНДР, ускладнюється недавнім припиненням мандату Групи експертів Комітету ООН 1718..
- **FATF буде контролювати заходи з дотримання цільових фінансових санкцій КНДР та впровадження контрзаходів проти КНДР.**

Рішення FATF 25 жовтня 2024 року

- Рішення щодо призупинення членства російської федерації залишається в силі.
- Після заяв, зроблених з березня 2022 року, FATF ще раз наголошує, що всі юрисдикції повинні бути пильними щодо поточних та нових ризиків обходу санкцій, запроваджених проти російської федерації з метою захисту міжнародної фінансової системи.

Заходи впливу Групи Егмонт на росфінмоніторинг

на війну рф проти України та визнання ризиків які несе ця агресія для співтовариства фінансових розвідок. Так, **15 грудня 2022** . Голова ЕГ оприлюднила [Заяву](#),

- Заходи щодо росфінмоніторингу (ПФР рф): *Позбавити росфінмоніторинг права проведення засідань ЕГ.*
- *Позбавити росфінмоніторинг можливості займати формальні керівні, консультативні і представницькі посади в ЕГ.*
- *Позбавити росфінмоніторинг привілеїв фізично бути присутніми на засіданнях ЕГ і можливості брати участь у проектах. Росфінмоніторингу буде дозволено відвідувати засідання лише віртуально, якщо така можливість буде надана організатором таких засідань.*
- *Розірвати договір з надання матеріальної підтримки росфінмоніторингом Секретаріату ЕГ.*
- *Призупинити членські внески росфінмоніторингу (включаючи ті, які здійснюються від його імені).*
- *Призупинити виконання корпоративних зобов'язань росфінмоніторингу з розрахунків*

Приклади посилення уваги до AML

- **9 липня 2024 року** набрав чинності Регламент (ЄС) 2024/1624 про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму (AMLR). Регламент (ЄС) 2024/1624 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2024 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму (Текст має відношення до ЄЕЗ)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1624>
- Згідно з законопроектом про боротьбу з відмиванням грошей **Сінгапуру** липень 2024 та іншими питаннями, запропонованим у парламенті, новий законопроект дозволить владі більш ефективно переслідувати підозрюваних правопорушників без необхідності безпосередньо пов'язувати незаконні *доходи з початковим злочином*.
- У січні 2024 міністерство закордонних справ Китаю заявило, що посилює співпрацю з Сінгапуром для боротьби з транскордонними злочинами, пов'язаними з відмиванням грошей.

Перспектива посилення заходів впливу у сфері AML меморандум з МВФ

- До кінця листопада 2024 Україна ухвалить закон про посилення корпоративної кримінальної відповідальності (що стосується приватних і публічних юридичних осіб як резидентів, так і нерезидентів України) відповідно до міжнародних стандартів, щоб підтримати зусилля країни щодо приєднання до Конвенції ОЕСР про боротьбу з хабарництвом.
- Також у Меморандумі йдеться про те, що НБУ продовжить посилювати ризик-орієнтований нагляд за банками, постачальниками платіжних послуг і небанківськими фінансовими установами, зокрема щодо корупції, податкових злочинів і незаконних азартних ігор. До кінця грудня 2024 року будуть внесені зміни до статті 32 Закону про ПВК/ФТ та відповідні зміни до статті 73 Закону про банківську діяльність, щоб забезпечити ефективність, стримування та **ефективність покарань за порушення ПВК/ФТ** суб'єктами, які регулюються та контролюються НБУ відповідно до стандартів FATF.

Україна має посилити контроль за фінансовими операціями відповідно до стандартів FATF

- Йдеться про законопроект №10072, поданий у вересні 2023 року, про санкції та боротьбу з відмиванням грошей про внесення змін до деяких законів України щодо ***адаптації законодавства України до окремих стандартів FATF.***
- Внесені до Порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України **дев'ятого скликання** Верховна Рада у вересні 2024 року.
- Головною метою є приведення законодавства про санкції у відповідність до міжнародних стандартів з питань боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму
- **Зміни, які передбачаються:** Усім фізичним та юридичним особам заборонять надавати будь-які кошти або інші активи, економічні ресурси, фінансові або інші пов'язані з ними послуги на користь фізичних та юридичних осіб, **стосовно яких застосовано міжнародні санкції.**

Звітні дані 2023 року / 9 місяців 2024

- Протягом 2023 року від суб'єктів первинного фінансового моніторингу Держфінмоніторингом взято на облік **1 429 594 / 1 302 053** повідомлення про фінансові операції (більше 99% від банків) , що підлягають фінансовому моніторингу, з них:
 - - 155 369 / **254 548 повідомлень** про підозрілі фінансові операції (діяльність);
 - - 1 260 269 / **1 039 644** повідомлень про порогові операції;
 - - 178 / **265** повідомлень про порогові та підозрілі операції (діяльність);
 - - 13 778 / **1 430** повідомлень на запит про відстеження фінансових операцій.

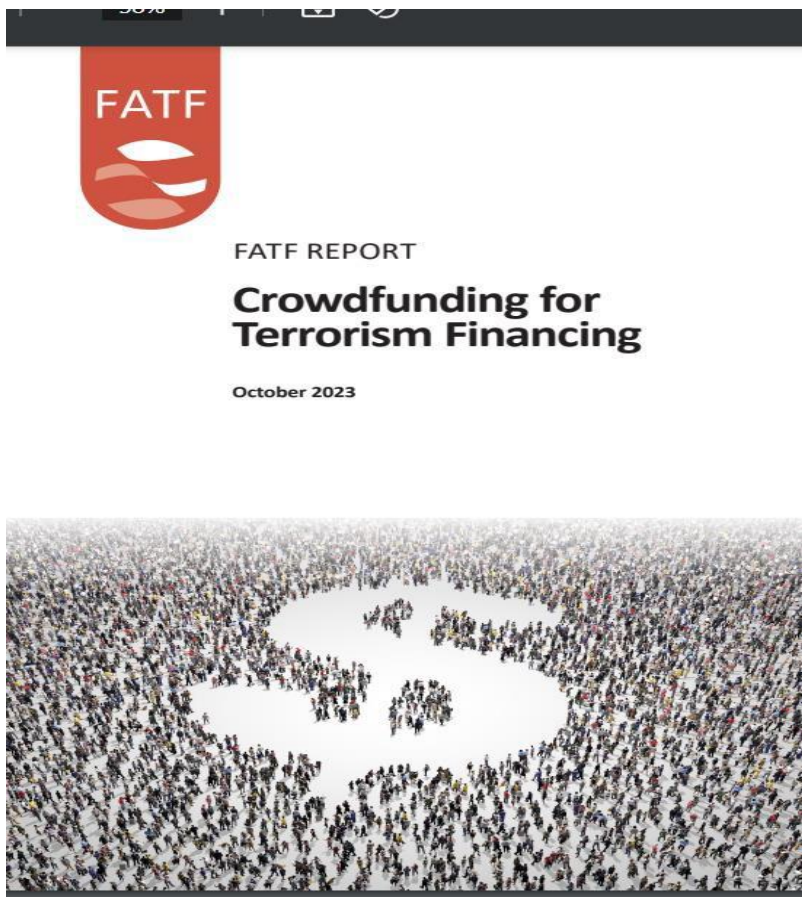
Звіт 2023 / 9 місяців 2024 фінансування тероризму

- У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та із вчиненням кримінального правопорушення, становить **102,1 млрд гривень**.
- За 2023 рік сума зупинених Держфінмониторингом фінансових операцій та заблокованих коштів становить у еквіваленті **4,1 млрд гривень**. За 9 місяців 2024 року сума зупинених Держфінмониторингом фінансових операцій та заблокованих коштів становить у еквіваленті **6,1 млрд гривень**.

Дій , пов'язаних з **фінансуванням тероризму/сепаратизму та військовою агресією з боку РФ проти України** (в тому числі діяльністю диверсійно-розвідувальних груп; колабораційною діяльністю; осіб, до яких застосовано **санкції**).

- Так, за 2023 рік Держфінмониторингом до правоохоронних органів направлено **267 /109** матеріалів, пов'язаних з **фінансуванням тероризму/сепаратизму** та військовою агресією з боку РФ проти України.
- - **103** матеріали (95 узагальнених матеріалів та 8 додаткових узагальнених матеріалів) щодо фінансових операцій або їх учасників, які можуть бути пов'язані з військовою агресією з боку РФ проти України; колабораційною діяльністю; які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону, **у тому числі за участю 9 неприбуткових організацій;**

Міжнародний стандарт 8. Неприбуткові організації* Рішення ФАТФ 23 лютого 2024 року

- Готуючись до наступного раунду взаємного оцінювання, пленарне засідання завершило внесення змін до методології оцінювання, щоб відобразити останні зміни до Стандартів FATF для захисту **неприбуткових організацій** від потенційних зловживань з метою фінансування тероризму. На засіданні 25 жовтня 2024 року FATF також розпочала проєкт з перегляду своїх процесів для забезпечення того, щоб країни **не зловживали вимогами FATF для обмеження діяльності НПО**

Мандат ФАТФ

- 1989 – Створення ФАТФ
- 1990 – Перші 40 рекомендацій протидії легалізації доходів
- 1996 – перший перегляд
- 2001 – розширення мандату на протидію фінансуванню тероризму
- 2003 – другий перегляд
- 2008 – розширення мандату на боротьбу з фінансуванням зброї масового ураження
- **2012 – нові Міжнародні стандарти**
- **Після 2018 по т.ч. – оновлення**

Україна покращила міжнародні позиції у сфері протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму

- “Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму (MONEYVAL) 28 серпня 2020 року оприлюднив схвалений 2-й звіт про прогрес України в рамках 5-го раунду оцінок у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму
- посиляючись на дані комітету MONEYVAL, прогрес України відзначається у двох ключових напрямках:
- вдосконалення кримінально-правових норм, що стосуються злочину фінансування тероризму,
- посилення санкцій щодо фінансових установ та інших суб'єктів за недотримання законодавства про протидію відмиванню коштів і фінансуванню тероризму.

Рейтинг Ради Європи з протидії ВК/ФТ 28.08.2020

- Рейтинг України експертів **Moneypal** піднявся з «частково відповідає» до «високий ступінь відповідності»
- Україна повністю виконує **11 (С)** з 40 рекомендацій
- 6 (РС) поки частково відповідають
- Довідково: С – повна відповідність ЛС – значною мірою РС – частково відповідає НС – не відповідає

Рейтинг відповідності Україна червень 2020

R.1	R.2	R.3	R.4	R.5	R.6	R.7	R.8	R.9	R.10	R.11	R.12	R.13	R.14	R.15	R.16	R.17	R.18	R.19	R.20
LC	C	LC	LC	LC	PC	PC	LC	C	LC	C	LC	C	LC	PC	C	N/A	LC	C	C
R.21	R.22	R.23	R.24	R.25	R.26	R.27	R.28	R.29	R.30	R.31	R.32	R.33	R.34	R.35	R.36	R.37	R.38	R.39	R.40
LC	LC	LC	LC	PC	LC	LC	PC	C	C	C	LC	PC	C	LC	LC	LC	LC	LC	LC

MONEYVAL залишає у фокусі подальшої уваги заходи, що будуть вживатись з метою підвищення рейтингів ще за п'ятьма напрямками:

- новітні технології (**Рекомендація 15**),
- **фінансові санкції**, пов'язані з тероризмом (**Рекомендація 6**);
- **фінансові санкції**, пов'язані з фінансуванням розповсюдженням зброї масового знищення (**Рекомендація 7**);
- регулювання і нагляд за представниками нефінансових професій та занять (**Рекомендація 28**);
- ведення національної статистики з протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму (**Рекомендація 33**).

6. Цільові фінансові **санкції**, пов'язані з тероризмом та фінансуванням тероризму*

- Країни повинні запровадити режим цільових фінансових санкцій з метою забезпечення виконання Резолюцій Ради Безпеки ООН щодо запобігання та протидії тероризму та фінансуванню тероризму.
- Резолюції встановлюють вимоги до країн **негайно** заморожувати кошти або інші активи та забезпечити, щоб ні кошти, ні активи не надавалися, прямо або опосередковано, на користь будь-якій фізичній або юридичній особі
- В Україні списки терористів , реєстр веде Держфінмоніторинг
- Введений інструмент з**аморожування** активів

7.Цільові фінансові **санкції**, пов'язані з розповсюдженням зброї масового знищення*

- Країни повинні впровадити **цільові фінансові санкції** з метою забезпечення виконання Резолюцій РБ ООН щодо запобігання, протидії та боротьби з розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.
- Ці резолюції встановлюють вимоги до країн негайно **заморожувати кошти або інші активи** та забезпечити, щоб ні кошти, ні інші активи не надавалися, прямо або опосередковано, на користь будь-якій фізичній або юридичній особі
- Включення до списку здійснюється Радою Безпеки у вигляді додатків до відповідних резолюцій або Комітетами РБ ООН, створених відповідно до цих резолюцій. Не існує чіткого зобов'язання, за яким держави-члени надають пропозиції щодо включення до Ради Безпеки;
- наявність процедур, які нададуть можливість, у випадку необхідності, в **односторонньому порядку** вчиняти дії проти ідентифікованої фізичної або юридичної особи, пропозиція щодо включення якої розглядається.

7.Цільові **фінансові санкції**, пов'язані з розповсюдженням зброї масового знищення*

- Країни повинні впровадити цільові фінансові санкції з метою забезпечення виконання Резолюцій РБ ООН щодо запобігання, протидії та боротьби з розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.
- **Стаття 439. Застосування зброї масового знищення**
- **НОР 2022 окреме дослідження ризиків щодо РМЗ**

Стаття 439. Застосування зброї масового знищення

Покарання за ст.439 КК

- Застосування зброї масового знищення карається позбавленням волі на строк від **восьми** до дванадцяти років.
- Те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, - карається позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років або **довічним** позбавленням волі.
- Амністія До осіб, які вчинили злочин, передбачений ст. 439 КК, **не** застосовуються:

Результати пленарного засідання FATF, 20-25 червня 2021 року

- **Керівництво з оцінки та пом'якшення ризиків фінансування розповсюдження**
- У жовтні 2020 року FATF переглянула свої Стандарти (R.1 і INR.1), щоб вимагати від країн, **фінансових установ** та визначених нефінансових компаній і професій (DNFBP) **ідентифікувати, оцінити, зрозуміти та пом'якшити ризики фінансування розповсюдження.**
- FATF підготувала рекомендації щодо оцінки та пом'якшення ризиків фінансування розповсюдження, щоб допомогти країнам, фінансовим установам, DNFBP та VASP **ефективно виконувати нові обов'язкові вимоги FATF.** Керівництво, яке відображає внесок, отримане від громадських консультацій у березні 2021 року, пояснює, **як державний і приватний сектори повинні проводити оцінку ризиків у контексті фінансування розповсюдження зброї та як вони можуть пом'якшити ризики, які вони виявили.**
- Цей посібник містить поради для наглядових та саморегулівних органів, відповідальних за належну оцінку та пом'якшення ризиків фінансування розповсюдження. Керівництво підкреслює необхідність, щоб органи нагляду, фінансові установи, DNFBP і VASP застосовувати нові зобов'язання пропорційно до виявлених ризиків, щоб уникнути сприяння зниженню ризиків або фінансовому виключенню. Ця інструкція буде опублікована 29 червня.
- **Посилення заходів щодо запобігання фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення**

Нове рішення НКЦПФР

- Про затвердження Методичних рекомендацій для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює НКЦПФР, з виявлення фінансових операцій, що можуть бути пов'язані із фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення **21.08.2024**

Актуалізація питання

- 16 лютого 2012 року прийняті ФАТФ **нові Міжнародні стандарти** з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму і **розповсюдженню зброї масового знищення**; Останнє значно актуалізувалося.
- Під час зустрічі в Нью-Йорку з міністрами закордонних справ Канади, Чехії, Греції, Австрії та Руанди Міністр закордонних справ Ізраїлю А.Ліберман зазначив найбільшу небезпеку для стабільності у світі в даний момент наполегливі спроби терористичних організацій **заволодіти зброєю масового ураження**
http://www.mignews.com/news/politic/world/290914_90926_64424.html
- 6 грудня 2019 року прийнятий новий закон Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 25, ст.171)
- ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) 2018/843 від 30 травня 2018 року про внесення змін до Директиви (ЄС) [2015/849](#) про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та про внесення змін до директив 2009/138/ЄС і 2013/36/ЄС

1 Стандарт .Ризико-орієнтований підхід

- При застосуванні підходу, що ґрунтується на **оцінці ризиків**,
- фінансові установи та ВНУП повинні мати процедури виявлення, оцінки, моніторингу, управління та зниження ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму.
- Загальний принцип підходу, що базується на оцінці ризиків, полягає в тому, що у разі виявлення підвищених ризиків, країнам слід вимагати від фінансових установ та ВНУП вживати посилених заходів щодо управління та зниження цих ризиків,
- і відповідно, у разі виявлення **нижчих ризиків** – дозволяти застосування спрощених заходів.
- 44. Банк під час визначення свого **ризик-профілю** зобов'язаний також ураховувати наявність і характер санкцій, які до нього застосовані. (постанова НБУ №90)

35 стандарт Санкції

- Країни повинні забезпечити наявність ряду ефективних, пропорційних та переконливих санкцій, кримінальних, цивільних або адміністративних, що застосовуються до фізичних або юридичних осіб, яких стосуються Рекомендації **6** та з 8 по 23 і які не виконують вимоги щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.
- Санкції повинні застосовуватись не тільки до фінансових установ та ВНУП, але й до їх директорів та вищого керівництва.

Кримінальний кодекс

- **Ст.209 Легалізація (відмивання)
доходів, одержаних злочинним шляхом**

Мін термін – три роки

Макс термін – 12 років

Ст.209-1 Умисне порушення вимог
законодавства про запобігання та протидію
легалізації доходів, одержаних злочинним
шляхом, або фінансування тероризму **Штраф**

Ст.258 Терористичний акт, Ст.258 -5

Фінансування тероризму

Мін – 5 років Макс – до 12 років

Тлумачення статті 209-1 ККУ

- АНАЛІЗ ЗМІН ДО СТАТТІ 209-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРАКТИКУ ЗАСТОСУВАННЯ ЦІЄЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ НОРМИ
- Наукова стаття Волинець Р.А., д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінально-правової політики та кримінального права Київський національний університет імені Тараса Шевченка
- http://lsej.org.ua/8_2022/90.pdf
- Розслідувалося 2023 року кримінальних проваджень за статтею **209-1** Кримінального кодексу України, всього: од. 7 Офіс Генерального прокурора

Динаміка кримінальних проваджень стаття 209

Інформація щодо розпочатих ПО КП за статтею 209 КК України (ВК) за матеріалами
Держфнмоніторингу

Номер статті	Назва статті КК України	Період			Всього
		2019	2020	2021	
1	2	3	4	5	6
209	Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом	24	23	51	98

Комплексна адміністративна звітність за 2023 рік

- [https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/310/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/2023/KAZ_2023_\(01.](https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/310/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/2023/KAZ_2023_(01.)

№ з/п	Показник	Одиниця вимірювання	2023 рік	Відповідальні за збирання	
3. Показники діяльності правоохоронних органів у сфері запобігання та протидії					
3.1	Розслідувалося кримінальних проваджень за статтею 209 Кримінального кодексу України, всього:	од.	2 468	Офіс Генерального прокурора	
3.1.1	з них облікованих у звітному періоді, всього, у тому числі у розрізі органів досудового розслідування:	од.	1 105	Офіс Генерального прокурора	
3.1.1.1	Національна поліція України	од.	640	Офіс Генерального прокурора	
3.1.1.2	Служба безпеки України	од.	39	Офіс Генерального прокурора	
3.1.1.3	Бюро економічної безпеки України	од.	109	Офіс Генерального прокурора	
3.1.1.4	Державне бюро розслідувань	од.	64	Офіс Генерального прокурора	
3.1.1.5	Національне антикорупційне бюро України	од.	46	Офіс Генерального прокурора	
3.1.2	у них кримінальних правопорушень, всього, у тому числі у розрізі органів досудового розслідування:	од.	2 011	Офіс Генерального прокурора	
3.1.2.1	Національна поліція України	од.	1 402	Офіс Генерального прокурора	
3.1.2.2	Служба безпеки України	од.	80	Офіс Генерального прокурора	
3.1.2.3	Бюро економічної безпеки України	од.	224	Офіс Генерального прокурора	
3.1.2.4	Державне бюро розслідувань	од.	160	Офіс Генерального прокурора	
3.1.2.5	Національне антикорупційне бюро України	од.	135	Офіс Генерального прокурора	

Блок міжнародних стандартів

- **НАДІЙНІСТЬ, ЗАХОДИ КОНТРОЛЮ ТА ФІНАНСОВІ ГРУПИ**
- 17.Надійність третіх сторін
- 18.Внутрішній контроль та іноземні відділення
- **19.Високо-ризиковані країни**
- 3.Високоризикові країни за фінансовим моніторингом , розширення Мінфіном України (наказ **N 465 від 28.12.2022** **Набрав чинності 24.02.2023**) переліку країн санкційного спрямування
- 20.Повідомлення про підозрілі операції

Місце України

- 8. Під час аналізу географічних критеріїв ризику враховується місцезнаходження самого суб'єкта та географія надання суб'єктом своїх послуг.
- Якщо це Україна, де знаходиться вона ?
- У білому списку ФАТФ

Країна з санкційного списку

- У разі якщо під час обслуговування клієнта СПФМ встановив, що його фінансові операції здійснюються за участю фізичних або юридичних осіб з **країн**, в яких не дозволяється застосування заходів, передбачених законодавством із запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, **СПФМ**:
 - проводить ідентифікацію клієнта за правилами для клієнтів з **підвищеним ступенем ризику**;
 - попереджає клієнта про те, що фінансові операції із зазначеними фізичними або юридичними особами **можуть містити ризик** легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму;
 - розглядає питання щодо направлення до Держфінмоніторингу відповідної інформації.

Країни «чорного» списку

- Юрисдикції з високим рівнем ризику, які підлягають заклику до дій - червень – жовтень 2023 р
- [Демократична Республіка Корея](#) | [Іран](#) | [М'янма](#)
- <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/High-risk-and-other-monitored-jurisdictions/Call-for-action-June-2023.html>

Засідання FATF 21 жовтня 2022 року

- Албанія, Барбадос, Буркіна-Фасо, Камбоджа, Кайманові острови, Гаїті, Ямайка, Йорданія, Малі, Марокко, М'янма, Нікарагуа, Пакистан, Панама, Філіппіни, Сенегал, Південний Судан , **Туреччина, ОАЕ** та Уганда.
- Додано Демократичну Республіку Конго, Мозамбік і Танзанію.
- Знято обмеження **Нікарагуа , Пакістан**

Висновки ФАТФ по Туреччині жовтень 2022

- З жовтня 2021 року, коли Туреччина взяла на високому політичному рівні зобов'язання співпрацювати з FATF для підвищення ефективності свого режиму протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, Туреччина зробила подальші кроки для вдосконалення свого режиму протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, зокрема шляхом збільшення людських ресурсів у ПФР має провести аналіз і переслідувати низку національних категорій відповідно до Резолюції РБ ООН 1373 для боротьби з фінансуванням тероризму відповідно до профілю ризику Туреччини. Türkiye повинна продовжувати працювати над реалізацією свого плану дій для усунення своїх стратегічних недоліків, зокрема шляхом: (1) збільшення кількості перевірок на місцях наглядовими органами в усіх секторах відповідно до ризику; (2) посилення використання даних фінансової розвідки для підтримки розслідувань ВК та збільшення активного розповсюдження ПФР; (3) проведення більш складних розслідувань та судових переслідувань щодо відмивання грошей; (4) встановлення чітких обов'язків і вимірюваних цілей і показників ефективності для органів, відповідальних за повернення злочинних активів і переслідування справ про фінансування тероризму, а також використання статистики для оновлення оцінки ризиків і формування політики; (5) проведення більшої кількості фінансових розслідувань у справах про тероризм, надання пріоритету розслідуванням тероризму та судовим переслідуванням, пов'язаним з групами, визначеними ООН, і забезпечення розширення розслідувань фінансування тероризму для виявлення мереж фінансування та підтримки; (6) щодо цільових фінансових санкцій, виконання вихідних запитів до третіх країн, пов'язаних з групами, визначеними ООН, відповідно до профілю ризику Туреччини; та (7) повністю запровадити підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, до нагляду за некомерційними організаціями, щоб запобігти зловживанню ними з метою фінансування тероризму, вживаючи заходів для забезпечення того, щоб перевірки, що проводяться, базувалися на оцінці ризику,
- FATF продовжує стежити за наглядом Туреччини за сектором НКО. Türkiye закликають **продемонструвати впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику**, до нагляду за НКО відповідно до Стандартів FATF.

Рішення 27 жовтня 2023 року

- *Юрисдикції, які більше не перебувають під посиленим моніторингом – Албанія, Кайманові острови, Йорданія та Панама*

Країна «сірого» списку

- Барбадос , **Болгарія** , Буркіна-Фасо , Камерун , Демократична Республіка Конго , Хорватія , Гібралтар , Гаїті , Ямайка , Йорданія , Малі , Мозамбік , Нігерія , Філіппіни , Сенегал , Південна Африка , Південний Судан , Сирія , Танзанія , Туреччина , Уганда ,
Об'єднані Арабські Емірати , В'єтнам , Ємен

Рішення ФАТФ 23 лютого 2024 року

- Країна
- Болгарія , Буркіна-Фасо , Камерун , Демократична Республіка Конго , Хорватія , Гаїті , Ямайка , Кенія , Малі , Мозамбік , Намібія , Нігерія , Філіппіни , Сенегал , Південна Африка , Південний Судан , Сирія , Танзанія , Туреччина , В'єтнам , Ємен
- Більше не підпадає під посилений моніторинг FATF
- Барбадос , Гібралтар , Уганда , Об'єднані Арабські Емірати

Рішення ФАТФ 26 червня 2024 року

- Країна
- Болгарія, Буркіна-Фасо, Камерун, Хорватія, Демократична Республіка Конго, Гаїті, Кенія, Малі, Монако, Мозамбік, Намібія, Нігерія, Філіппіни, Сенегал, Південна Африка, Південний Судан, Сирія, Танзанія, Венесуела, В'єтнам, Ємен
- Більше не підпадає під посилений моніторинг FATF
- Ямайка Туреччина

ФАТФ 25 жовтня 2024 року

- Країна
- [Алжир](#) , [Ангола](#) , [Болгарія](#) , [Буркіна-Фасо](#) , [Камерун](#) , [Кот-д'Івуар](#) , [Хорватія](#) , Демократична [Республіка Конго](#) , [Гаїті](#) , [Кенія](#) , [Ліван](#) , [Малі](#) , [Монако](#) , [Мозамбік](#) , [Намібія](#) , Нігерія , Філіппіни , Південна [Африка](#) , [Південний Судан](#) , [Сирія](#) , [Танзанія](#) , [Венесуела](#) , [В'єтнам](#) , [Ємен](#)
-
-
- **БІЛЬШЕ НЕ ПІДПАДАЄ ПОСИЛЕНОМУ МОНІТОРИНГУ FATF**
- [Сенегал](#)

III. Критерії ризику, пов'язані з географічним розташуванням держави проживання (перебування, реєстрації) клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання) активів

- Під час розробки власних географічних критеріїв ризику СПФМ мають врахувати державу (територію):
- місцезнаходження СПФМ (його материнської компанії, філій, представництв, дочірніх компаній) та географію надання СПФМ своїх послуг;
- походження або місця розташування джерел статків (багатства) або джерел коштів, пов'язаних з фінансовими операціями;
- надання послуг;
- реєстрації та/або місцезнаходження (проживання) клієнта;
- реєстрації, місцезнаходження КБВ клієнта та/або основних контрагентів клієнта;
- у якій здійснюється основна господарська діяльність клієнта;
- майбутнього розташування/реєстрації чи здійснення господарської діяльності (для потенційних угод);
- розташування фінансової установи, яку використовує клієнт.

. СПФМ для формування власного переліку країн (територій) мають враховувати такі значення географічних критеріїв ризику під час оцінки ризиків з урахуванням ризик-орієнтованого підходу: Наказ Мінфіну від 28.12.2022 №465

- 1) держави, що здійснюють **збройну агресію проти України**;
- 2) держави (території), віднесені Кабінетом Міністрів України до **переліку офшорних зон**, згідно з додатком до розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 року N 143-р;
- 3) **непідконтрольні Україні території або тимчасово окуповані території України**, або території, розташовані у зонах безпеки, прилеглих до району бойових дій;
- 4) **держави з переліку високоризикових держав (юрисдикцій) FATF, щодо яких застосовуються посилені заходи належної перевірки та/або контрзаходи** з метою захисту міжнародної фінансової системи від постійних та значних ризиків відмивання коштів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення (чорний список FATF);
- 5) держави (території) мають **стратегічні недоліки у сфері запобігання та протидії** відповідно до заяв FATF (сірий список FATF);
- 6) держави (території) визначені Європейською комісією **як країни зі слабкими режимами запобігання та протидії**;
- 7) держави (території), яким притаманний підвищений ризик корупції;
- 8) держави (території), яким притаманний підвищений ризик фінансування тероризму;
- 9) держави (території), **які не співпрацюють у наданні інформації про бенефіціарне володіння** (визначення таких країн встановлюється шляхом **перегляду звітів про взаємну оцінку FATF** або звітів Глобального форуму OECD щодо дотримання міжнародних стандартів прозорості оподаткування)

Остання версія списку третіх країн високого ризику

12 грудня 2023 року Європейська комісія прийняла [нову Делеговану постанову щодо третіх країн, які мають стратегічні недоліки у своїх режимах ПВК/ФТ.](#) Делегований регламент вносить зміни до [Делегованого регламенту \(ЄС\) 2016/1675](#)

«Ні	Третя країна високого ризику (1)
1	Афганістан
2	Барбадос
3	Буркіна Фасо
4	Камерун
5	Демократична Республіка Конго
6	Гібралтар
7	Гаїті
8	Ямайка
9	Малі
10	Мозамбік
11	М'янма
12	Нігерія
13	Панама
14	Філіппіни
15	Сенегал
16	Південна Африка
17	Південний Судан
18	Сирія
19	Танзанія
20	Тринідад і Тобаго
21	Уганда
22	Об'єднані Арабські Емірати
23	Вануату
24	В'єтнам
25	

- <https://finance.ec.europa.eu>

За географічними критеріями ризику оцінюються ризики клієнтів

- які є громадянами держав, зазначених у пункті 3 цього розділу, та/або особами, місцем постійного проживання (перебування, реєстрації) яких є такі держави;
- які є юридичними особами - резидентами держав, зазначених у пункті 3 цього розділу;
- КБВ яких є громадяни держав, зазначених у пункті 3 цього розділу, та/або особи, місцем постійного проживання (перебування, реєстрації) яких є такі держави;
- засновником (учасником, акціонером) або власником яких прямо чи опосередковано через інші юридичні особи (трасти, інші подібні правові утворення) є держави, зазначені у пункті 3 цього розділу.

В Україні запрацював Державний реєстр санкцій

- В Україні запрацював [Державний реєстр санкцій](#). Його створено з метою надання безоплатного публічного доступу громадян до актуальної та достовірної інформації про суб'єктів, щодо яких застосовано санкції.
- У реєстрі – 17 202 фізичних та юридичних особи, які вважаються підсанкційними. Ведення реєстру забезпечує Апарат РНБО України.
- Згідно з рішенням РНБОУ, реєстр – це інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення та надання інформації про всіх суб'єктів щодо яких застосовано санкції.
- Джерелами інформації Реєстру є рішення Ради національної безпеки і оборони України, а також судові рішення про застосування санкцій.
- Дані в реєстрі оновлюються оперативно. Вони є відкритими і загальнодоступними, крім випадків, передбачених законом. На сайті є можливість в електронній формі отримати витяг з інформацією про особу.

Види заходів впливу НБУ з фінансового моніторингу, зокрема, щодо банків

- **Письмове застереження**
- Анулювання ліцензії та/або інших документів
- Покладення на СПФМ обов'язку відсторонення від роботи відповідальних осіб
- **Штрафи**
- Укладення письмової угоди

09 лютого 2024 року № 19 Постанова НБУ

- Затвердити Зміни до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2020 року № 106
- “14. Національний банк оприлюднює шляхом розміщення протягом перших п’яти робочих днів місяця, наступного за звітним, на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку інформацію про застосовані ним протягом звітного місяця до установ заходи впливу за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії.”.

Заходи впливу за порушення у сфері ПВК/ФТ 2023

2.18	Заходи впливу/заходи реагування, застосовані до СПФМ за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії, всього:	од.	256	Національний банк України, НКЦПФР, Мінфін, Мінцифри, Мін'юст	- Мінцифри - облік не запроваджено.
2.18.1	письмові вимоги, всього, у тому числі у розрізі СПФМ:	од.	67	Національний банк України, НКЦПФР, Мінфін, Мінцифри, Мін'юст	- Мінцифри - облік не запроваджено.
2.18.1.1	Банків	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.2	Страховиків, перестраховиків	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.3	Страхових (перестрахових) брокерів	од.	16	Національний банк України	
2.18.1.4	Платіжних організацій	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.5	Учасників чи членів платіжних систем	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.6	Ломбардів	од.	7	Національний банк України	
2.18.1.7	Кредитних спілок	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.8	Установ, що надають послуги фінансового лізингу	од.	6	Національний банк України	
2.18.1.9	Небанківських фінансових установ, що надають послуги з обміну валют	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.10	Установ, що надають послуги з факторингу	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.11	Інших кредитних установ	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.12	Фінансових компаній	од.	33	Національний банк України	
2.18.1.13	Операторів поштового зв'язку	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.14	Інших установ, які проводять фінансові операції з переказу коштів	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.15	Інших юридичних осіб, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.16	Філій або представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, що надають фінансові послуги на території України	од.	0	Національний банк України	
2.18.1.17	Інвестиційних фірм	од.	0	НКЦПФР	
2.18.1.18	Інвестиційних фірм - депозитарних установ	од.	1	НКЦПФР	
2.18.1.19	Депозитарних установ	од.	0	НКЦПФР	
2.18.1.20	Компаній з управління активами	од.	2	НКЦПФР	
2.18.1.21	Адміністраторів недержавних пенсійних фондів	од.	0	НКЦПФР	
2.18.1.22	Компаній з управління активами - адміністраторів недержавних пенсійних фондів	од.	0	НКЦПФР	
2.18.1.23	Управителів фондів фінансування будівництва/фондів операцій з нерухомістю	од.	0	НКЦПФР	
2.18.1.24	Осіб, які провадять клірингову діяльність (в тому числі товарні	од.	0	НКЦПФР	

Кількість штрафів за порушення у сфері ПВК/ФТ

2.18.3	кількість штрафів, всього, у тому числі у розрізі СПФМ:	од.	119	Національний банк України, НКЦПФР, Мінфін, Мінцифри, Мін'юст	- Мінцифри - облік не запроваджено.
2.18.3.1	Банків	од.	20	Національний банк України	
2.18.3.2	Страховиків, перестраховиків	од.	6	Національний банк України	
2.18.3.3	Страхових (перестрахових) брокерів	од.	15	Національний банк України	
2.18.3.4	Платіжних організацій	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.5	Учасників чи членів платіжних систем	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.6	Ломбардів	од.	10	Національний банк України	
2.18.3.7	Кредитних спілок	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.8	Установ, що надають послуги фінансового лізингу	од.	4	Національний банк України	
2.18.3.9	Небанківських фінансових установ, що надають послуги з обміну валют	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.10	Установ, що надають послуги з факторингу	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.11	Інших кредитних установ	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.12	Фінансових компаній	од.	56	Національний банк України	
2.18.3.13	Операторів поштового зв'язку	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.14	Інших установ, які проводять фінансові операції з переказу коштів	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.15	Інших юридичних осіб, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.16	Філій або представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, що надають фінансові послуги на території України	од.	0	Національний банк України	
2.18.3.17	Інвестиційних фірм	од.	0	НКЦПФР	
2.18.3.18	Інвестиційних фірм - депозитарних установ	од.	3	НКЦПФР	
2.18.3.19	Депозитарних установ	од.	1	НКЦПФР	
2.18.3.20	Компаній з управління активами	од.	2	НКЦПФР	
2.18.3.21	Адміністраторів недержавних пенсійних фондів	од.	0	НКЦПФР	
2.18.3.22	Компаній з управління активами - адміністраторів недержавних пенсійних фондів	од.	0	НКЦПФР	
2.18.3.23	Управителів фондів фінансування будівництва/фондів операцій з нерухомістю	од.	0	НКЦПФР	
2.18.3.24	Осіб, які провадять клірингову діяльність (в тому числі товарні біржі та Центральний депозитарій)	од.	2	НКЦПФР	
2.18.3.25	Суб'єктів господарювання, що надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна та/або надають за винагороду консультаційні послуги, що	од.	0	Мінфін	

Динаміка заходів впливу за порушення вимог законодавства у сфері фінмоніторингу щодо банків 2019-2021

Період	Банки	Кількість банків	Частка банків, до яких були застосовані заходи впливу
I кв. 2019	6	77	7,8%
II кв. 2019	7	76	9,2%
III кв. 2019	7	76	9,2%
IV кв. 2019	7	75	9,3%
I кв. 2020	8	75	10,7%
II кв. 2020	5	75	6,7%
III кв. 2020	8	74	10,8%
IV кв. 2020	0	73	0,0%
I кв. 2021	3	73	4,1%
II кв. 2021	2	73	2,7%
III кв. 2021	3	71	4,2%
IV кв. 2021	6	71	8,5%

Узагальнена інформація про заходи впливу до банків у сфері фінансового моніторингу 2022 рік

Період	Кількість банків		Вид заходів впливу
Січень 2022	3	1	Письмове застереження
		2	Письмове застереження, штраф 400 000,00 грн
		3	Штраф 234 026,69 грн
Лютий 2022	3	4	Штраф 200 000,0
		5	Письмове застереження, Штраф 400 000,00 гривень
		6	Письмове застереження, Штраф 400 000,00 гривень
Березень 2022	4	7	Письмове застереження
		8	Письмове застереження, Штраф 1 284 000,00 гривень
		9	Письмове застереження, Штраф 1 550 000,00
		10	Письмове застереження, Штраф 1 207 205,10
Квітень	0	11	
Травень 2022	1	12	Письмове застереження
Червень 2022	3	13	Письмове застереження, Штраф 1 000 000,00
		14	Письмове застереження, Штраф 60 400 000,00 грн незабезпечення функціонування належної системи управління ризиками
		115	Не оприлюднено
Липень 2022	1	16	Письмове застереження
Серпень 2022	2	17	Штраф 6 929 165 грн
		18	Письмове застереження
Вересень 2022	0		
Жовтень 2022	0	19	
Листопад 2022	0	20	

Узагальнена інформація про заходи впливу до банків у сфері фінансового моніторингу 2023 рік

Період	Кількість банків	Назви банків	Вид заходів впливу
Січень 2023	0		
Лютий 2023	2	1	Штраф 64 621 972,50 грн за незабезпечення належної організації внутрішньобанківської системи + 5 пунктів порушень
		2	Письмове застереження
Березень 2023	3	3	Відкликана ліцензія
		4	Письмове застереження
Квітень 2023	3	5	Штраф 100 000,00 грн
		6	штраф у розмірі 50 000,00 грн
		7	Письмове застереження
Травень 2023	6	8	штраф у розмірі 10 451 000,00
		9	Письмове застереження Штраф у розмірі 10 051 000,00
		10	(2) Штраф у розмірі 1 000 000,00 Штраф у розмірі 451 000,00 грн
		11	штраф у розмірі 400 000,00 грн
		12	штраф у розмірі 200 000,00 грн
		13	Письмове застереження
Червень 2023	0	14	
Липень 2023	3	1516	штраф у розмірі 10 851 000,00 грн
		17	штраф у розмірі 400 000,00
			штраф у розмірі 51 000,00 грн

Національний банк у грудні 2023 застосував до п'яти банків та вісімнадцяти небанківських фінансових установ заходи впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства

- АТ "БАНК" – штраф у розмірі **20 051 000,00** гривень за порушення вимог:
- пункту 4 частини другої статті 8 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (далі – Закон про ПВК/ФТ). Порушення полягає в неналежному виконанні **банком обов'язку щодо здійснення належної перевірки клієнтів, зокрема в частині проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнтів**, що здійснюються у процесі таких відносин, щодо відповідності таких фінансових операцій наявній у суб'єкта первинного фінансового моніторингу інформації про клієнта, його діяльність та ризик;
- пункту 15 частини другої статті 8 Закону про ПВК/ФТ та пункту 41 Положення про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2020 року № 90 (далі – Положення № 90), в частині **неналежного виконання обов'язку своєчасно та в повному обсязі подавати на запит Національного банку достовірну інформацію та/або документи** (висновки, рішення тощо), копії документів або витяги з документів, що стосуються виконання суб'єктом первинного фінансового моніторингу вимог законодавства з питань ПВК/ФТ та необхідні Національному банку для здійснення ним нагляду у сфері ПВК/ФТ;
- частин першої та другої статті 7 Закону про ПВК/ФТ у частині неналежного виконання банком обов'язку **застосовувати у своїй діяльності ризик-орієнтований підхід, враховуючи відповідні критерії ризику, пов'язані з його клієнтами**, в порядку, визначеному внутрішніми документами банку з питань ПВК/ФТ;

АТ "..... БАНК« штраф у загальному розмірі **47 702 500,00** Грудень 2022

- – за незабезпечення належної **організації внутрішньобанківської системи** запобігання та протидії та проведення первинного фінансового моніторингу, про що свідчить порушення вимог:
- абзацу другого частини другої статті 7 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” від 06 грудня 2019 року № 361-ІХ¹ (далі – Закон № 361-ІХ), пункту 63 розділу IV Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19 травня 2020 року № 65 (далі – Положення № 65). Порушення полягає в **неналежному здійсненні оцінки/переоцінки ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та/або фінансуванню розповсюдження** (далі – ВК/ФТ), **у тому числі притаманних діяльності банку (ризик-профіль банку), нездійсненні банком заходів з актуалізації власного ризик-профілю;**
- пункту 40 розділу IV Положення № 65, що полягає в **неврахуванні під час аналізу ризиків ВК/ФТ своїх продуктів та послуг особливостей та можливостей їх використання;**
- пункту 4 частини другої статті 8 Закону № 361-ІХ, що полягає в **неналежному виконанні банком обов’язку щодо здійснення належної перевірки клієнтів;** частини першої статті 12 Закону № 361-ІХ, що полягає в **неналежному виконанні банком обов’язку здійснювати посилені заходи належної перевірки щодо клієнта, ризик ділових відносин з якими є високим;**
- абзаців першого та другого частини першої статті 8 Закону № 361-ІХ, що полягає в **неналежному виконанні банком обов’язку розробляти, впроваджувати та оновлювати внутрішні документи з питань запобігання та протидії, а також відсутності у внутрішніх документах з питань запобігання та протидії процедур, достатніх для забезпечення ефективного управління ризиками;** пункту 2 частини шостої статті 14 Закону № 361-ІХ², що полягає в **незапровадженні процедури моніторингу в реальному часі та моніторингу переказів за фактом виконання переказу з метою виявлення відсутності інформації про платника (ініціатора переказу) та/або отримувача переказу у випадках, передбачених статтею 14 Закону № 361-ІХ;** пункту 12 додатка 16 до Положення № 65, що полягає в **незабезпеченні проведення онлайн-моніторингу та подальшого моніторингу інформації про платника переказів коштів;**
- пункту 15 частини другої статті 8 Закону № 361-ІХ та пункту 26 розділу II Положення про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань **реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій),**

затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2020 року № 90 (далі – Положення № 90). Порушення полягає в наданні інформації з порушенням строків, визначених запитом інспекційної групи, ненаданні на запити інспекційної групи достовірної інформації, наданні інформації не в повному обсязі, не у визначеній структурі, не в установленому Національним банком порядку;

Додаток 18 Положення № 90 НБУ

- **Проведення навчальних заходів**
- 4. Внутрішньобанківські навчальні заходи мають включати можливо наступне:
- 4) **приклади порушень банками, іншими особами відповідних **санкцій**;**

Висновки

- **Кожний** співробітник СПФМ повинен бути обізнаним щодо вимог фінансового моніторингу
- Необхідно здійснювати заходи із посилення **вмотивованості** співробітників до ефективних дій із протидії та запобіганню ВК/ФТ РЗ
- Проводити аналіз публічної інформації щодо застосованих **заходів впливу** до СПФМ
- Посилювати партнерство з ІТ компаніями щодо актуальної системи автоматизації з фінансового моніторингу для забезпечення контролю за **санкціями**

Дякую за увагу !

- Наталія Внукова , д.е.н., проф.
- vnn@hneu.net